

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Katedra správního práva

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Veřejný ochránce práv
Diplomantka: Kristýna Burešová
Autor posudku: Mgr. Turková Ilona

1. Zadání a cíl práce:

Autorka v textu diplomové práce (dále pouze DP) vcelku nestandardně nestanovuje žádné cíle ani v úvodu ani v závěru práce. Tento přístup zpracování hodnotím velmi negativně, neboť nelze s úspěchem konstatovat smysl zadání a hlavně zpracování. Pokud se zaměříme na smysl vybraní tématu, tak ten je v DP obsažen v úvodu, kde si autorka vybrala toto téma, neboť se domnívá: „že tato instituce je potřebná.“ Následně uvádí dělení DP samotné na jednotlivé kapitoly a podkapitoly, z čehož snad lze vyvodit závěr, že smyslem autorky je popsat instituci samotnou, což nehodnotím jako vysoký cíl, neboť autorku tento přístup svedl k pouze popisné charakteristice tohoto institutu, kde se nezaměřila na hlubší analýzu institutu, zákona, pravomocí atd., jak bude uváděno podrobněji a názorně níže.

2. Obsahové zpracování práce (včetně systematického uspořádání, proporcionality a práce s právní úpravou, odbornou literaturou a judikaturou):

DP je systematicky členěna do kapitol a podkapitol, které tematicky zapadají do zadání. Lze konstatovat, že proporcionalita odpovídá předpokládanému záměru zpracování, autorka se pokusila v jednotlivých kapitolách charakterizovat institut veřejného ochránce práv (dále jen VOP), zákon, odbornou literaturu a další zdrojové materiály, viz použitá literatura. Mnohost použité literatury by mohla vést k přesvědčení, že autorka DP čerpala v jednotlivých kapitolách z mnohých zdrojů, ovšem ukazuje se, že v jednotlivých kapitolách dochází spíše k práci s jednou či se dvěma základními zdroji, viz. Sládeček, V, Zákon o Veřejném ochránci práv. Komentář, 2. vydání.

Následně negativně hodnotím i práci s judikaturou, neboť právě v této oblasti je zdrojových materiálů dostatek a zde se autorka mohla odklonit od popisného přístupu a pouhého konstatování a přistoupit k problematice, kterou sebou zákon nese a tím práci mohla prohloubit v rovině právní a DP by se stala více odbornou a kvalitní.

Negativně také hodnotím nesprávně uvedený zákon v seznamu literatury, soudní řád správní, zákon č. 150/2008 Sb., jak uvádí autorka.

Kladně musím hodnotit práci s poznámkovým aparátem, neboť studentka nemá žádnou schodu, řádně označuje zdroje, tudíž nelze uvažovat o plagiátorství,

3. Formální úroveň práce (včetně práce s citacemi a poznámkovým aparátem):

Ještě jednou bych chtěla konstatovat tu skutečnost, že se autorka pokusila pouze o popisné zpracování VOP, což ovlivnilo celý způsob zpracování a tedy i výsledné hodnocení DP.

V kapitole prvé, v úvodním odstavci si autorka snad odporuje. Na str. 6, když tvrdí, že ochránce lze považovat za českou modifikaci ombudsmana a následná věta tvrdí „ tato instituce ombudsmana je českému právnímu řádu vzdálená.“ Není mi zcela jasné jaký vztah tedy chtěla autorka vyjádřit a pokud jde o modifikaci, kladu si otázku v jaké oblasti byl VOP modifikován od ombudsmana? Odpověď na tuto otázku se neobjevuje. Autorka definuje pojem VOP na dvou definičních tvrzeních, to ovšem není vyčerpávající odpověď na pojem VOP a následně také na modifikaci úpravy zákona o VOP. Neboť charakteristik pojmu VOP je mnohem více, kupř. pojem nepravý či pravý VOP atd. Z výše uvedeného nemohu konstatovat, že autorka naplnila popisný cíl a charakterizovala pojem VOP.

Podkapitola 1.3 Vývoj instituce na území ČR nemůže být brána jako právní – odborný rozbor této problematiky, autorka nepopisuje historický vývoj a změny v pojetí VOP, jaké měl pravomoci, postavení, označení v jednotlivých návrzích zákonů. Pouze obecně popisuje zákonodárny proces, což rozhodně nemělo být stěžejní náplní zadané kapitoly. Autorka se do hloubky nezamýšlí nad tvorbou tohoto institutu, dokonce nezmiňuje důvody složitosti přijímání návrhů zákonů, pouze stroze konstatuje, že došlo k přijímání několika podob zákonů, což hodnotím jako nedostačující a nesprávný postup samotné autorky a nemohu souhlasit s tím, že autorka popsala vývoj instituce na území ČR.

Podkapitola 1.4 je opět pouhým opisným postupem při charakteristice instituce ombudsmana, dokonce ani autorka v příkladech neuvádí, která typ odpovídá zákonné úpravě v ČR, což se dozvídáme až v kapitole 2. Stále jde o pouhé konstatování faktů, bez hlubší analýzy. Jaký institut může mít jaké výhody a naopak atd.

Negativně hodnotím i přístup autorky u podkapitoly 1.5, kdy jde o pouhé konstatování faktů bez pokusu komparistiky s naší právní úpravou, což by jednoznačně prokázalo souvztažnost podkapitoly s celým tématem a prokázalo hlubší orientaci se v zadaném tématu.

Podkapitola 1.6 zcela vybočuje z nastolené koncepce, velmi kladně hodnotím kritický přístup autorky, kdy svůj postoj snad i názor podpořila výraznou argumentační přesností a konečně se objevil záznam právní odborné studie, kdy se autorka zaobírala problematikou neukotvení VOP v Ústavě.

Od kapitoly 2. se začínají objevovat odkazy na kapitoly předcházející i následné, což je správný postup, neboť nedochází k duplicitním ustanovením a autorka si stanovila priority pro jednotlivé kapitoly a podkapitoly a nenechala se strhnout tématem. Tento přístup poukazuje na koncepční promyšlenost, což hodnotím velmi kladně.

Bohužel ani kapitola druhá rámcově nepřekračuje pouze popisný charakter bez hodnotících momentů. Ovšem jako zajímavou podkapitolu lze označit 2.2.2 Novelizace zákona o VOP, kdy se autorka pokusila zaznamenat vývoj zákona v čase, zajímavé. Bohužel autorka hodnotí pouze zákon o VOP a nikoliv další zákony, které byly také dotčeny tímto institutem, což ukazuje omezenost zpracování či snad samotnou neznalost tohoto faktu, neboť autorka nemůže opomenout tak výraznou pravomoc jakou je právo podávat žalobu ve veřejném zájmu, nejenom, že tento fakt není vůbec zmiňován, dokonce následně autorka uvádí již starou právní úpravu, že VOP není oprávněn podat žalobu, a tím pádem i zdrojovou literaturu. Tuto skutečnost následně také uvádí v podkapitole 2.9.1, dále na stranách 56 a 60. Autorka očividně nepracuje se z. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, ačkoliv tento fakt deklaruje.

Podkapitola 2.3 by byla mohla být zajímavým rozbohem právním, neboť téma volby VOP a zástupce bylo více než aktuální, a pokud autorka hovořila o neslučitelnosti funkcí, mohla se odprostit od pouhého zákonného znění a ukázat jak výklad zákona vyřadil kandidáta a jeho následný vývoj u správních soudů a tedy využití judikatury, jak bylo zmiňováno v posudku výše. Autorka zvolila pouhý popisný přístup bez hlubšího rozboru problematiky, která nepochybně nastala.

V podkapitole 2.9.1 Ochránce a soudnictví úplně chybí vztah k soudnímu řádu správnímu, což je bezpochyby neomluvitelné, neboť jde o stěžejní právní materii ke zvolenému tématu podkapitoly.

Kapitola třetí je bohužel opět strohým konstatováním faktů, ačkoliv i tato kapitola skýtá velký prostor pro zamýšlení se nad rozrůstajícími se oprávněními VOP. Nelze hodnotit jinak než negativně.

Dokonce velmi negativně musím hodnotit zpracování podkapitoly 3.4.2. Je ostudné, že autorka označuje nesprávně zákon soudní řád správní na straně 40 a následně i v seznamu literatury a následně pracuje již s neúčinným zněním zákona, kdy tato novela je účinná bezmála dva roky / novela 303/2011 Sb./. Této chyby se autorka následně také dopouští na výše zmíněných stranách.

Následně se autorka také nevyvarovala nepotvrzených a nedoložených rčení: kupř. str. 42 odkaz 121, „že v konečném výsledku návrhy ochránce na zrušení podzákoných právních předpisů nejsou časté“ nebo v následujícím odstavci „Této možnosti ochránce taktéž často nevyužívá.“ Tyto názory by chtělo podpořit argumentačně, statisticky nebo vyjádřením VOP nebo jiným způsobem. Pouhé tvrzení není průkazné a dostačující.

Autorka následně neprokázala dobré teoretické základy z tematiky kontroly, neboť si zaměňuje pojmy subjekt a objekt kontroly, nepoužívá terminologii kontroly, nehodnotí fáze kontroly, tzn. pouze opisuje zákon a nedala si tu práci, aby v zákoně našla popřípadě nenalezla jednotlivé fáze kontroly, což poukazuje na neznalost kontroly samotné, zde tato kapitola skýtala možnost samostatné tvůrčí činnosti autorky.

Bohužel ani kapitola pátá nevybočuje ze způsobu zpracování. Kupř. podkapitola 5.1.2 obsahuje strohé opsání imunity VOP a zákonný postup jak může být vydán k trestnímu stíhání, autorka DP se ani nepokusila kupř. zhodnotit zda k tomuto postupu již někdy došlo.

V podkapitole 5.1.5 Zpráva o činnosti autorka uvádí, že se pokusí o analýzu zpráv z několika let (viz str. 60), bohužel lze konstatovat, že nejde o žádnou analýzu, dokonce některé zprávy vůbec neuvádí v průběhu „analýzy“ a některé hodnotí pouze povrchně a ze všech zpráv uvádí srovnání způsobu a metodologie přístupu jednotlivých VOP. Tento „pokus“ musím hodnotit pouze jako nedostatečný právní rozbor, neboť ze sedmi Zpráv o činnosti autorka vyvozuje závěry v rozsahu jedné normostrany. Kdy nelze hovořit ani o komparaci jednotlivých zpráv a také nelze konstatovat, že autorka vyvodila adekvátní právní závěry.

Podkapitola 5.2 završuje nepropracovanost a neschopnost vyvodit hodnotící závěry, které jsou toliko žádané.

Závěr hodnotím co do rozsahu i obsahu jako nedostatečný. Nelze se ani ztotožnit s názorem, že se autorka věnovala problematice vzniku institutu a rozšiřování působnosti, neboť šlo o pouhé konstatování zákonných ustanovení a nikoliv o hlubší se zamýšlení nad tímto trendem. Poslední shrnující momenty ponechává cizímu (jinému) autorovi, což jen dokresluje způsob zpracování DP.

4. Celkové hodnocení práce (včetně naplnění zadání a cíle práce):

Jak bylo uvedeno výše, DP postrádá zásadní stanovení cílů a tím pádem chybí i hodnotící moment v samotném závěru. Autor posudku se domnívá, že vše k celkovému hodnocení, dojmu a způsobu zpracování bylo popsáno dostatečně výše.

Vedoucí práce děkuje za poděkování, které bylo adresováno v úvodu práce samotné, ovšem autorka možnosti konzultace, krom odsouhlasení osnovy, nevyužila, a snad i proto se nevyvarovalo chyb při zpracování zadaného tématu.

5. Doporučení práce k obhajobě (zda se práce doporučuje či nedoporučuje k obhajobě):

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě. Ačkoliv s obrovskými výhradami. Ovšem po obsahové stránce lze konstatovat, že práce je prosta větších faktických omylů. Autor posudku ovšem stále trvá na výhradách vůči zvolenému způsobu zpracování a navrhuje hodnocení dobře.

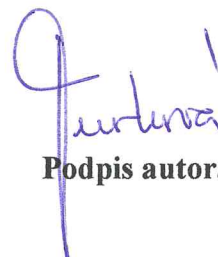
6. Otázky a připomínky doporučené k rozpravě při obhajobě:

A, Necht' se autorka vyjádří k posudku samotnému.

B, Proč se při rozboru Zpráv o činnosti nezaměřujete na jednotlivé pravomoci a způsob jejich využití za zkoumaný kalendářní rok? To by přece odpovídalo Vašemu koncepčnímu pojetí.

C, Zaznamenala jste nějaký problém při volbě současného Veřejného ochránce práv a jeho zástupce v souvislosti s neslučitelností funkcí?

V Písku, dne 20/09/2013

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jurkova', written over a vertical line.

Podpis autora posudku